

A

בס"ד
Intro

Today we will learn בע"ה of דף לב ביצה. מסכת ביצה.
Some of the topics we will learn about today include:

More discussion about בנין and סתירה related to structures and to כלים, and in which cases one may dismantle a structure on Shabbos or Yom Tov.

Permitted and forbidden methods of preparing and lighting fires on Yom Tov.

A

סתירה and בנין
Related to structures
and to כלים

Permitted and forbidden
methods of preparing and
lighting fires
on Yom Tov

B

Permitted and forbidden methods of different activities on Yom Tov, such as creating and fashioning wicks, preparing a temporary structure, clearing an oven of debris, and various other Halachos related to permissible and forbidden actions on Yom Tov.

Some of the key topics and concepts that we will learn about include:

גמר מלאכה לקבל טומאה

As a general rule, a utensil is considered ready to receive טומאה only after it is completely finished. Our gemara brings מחלוקת between Rebbe Meir and Rebbe Yehoshua, whether a clay utensil must be fired in a kiln to be considered נגמרה מלאכתו and therefore ראוי לקבל טומאה?

B

Fashioning wicks,
preparing a temporary
structure, clearing an
oven, plus various other Halachos
related to permissible and forbidden
actions on Yom Tov

גמר מלאכה לקבל טומאה

C

משא הוב

A זבה, נידה, יולדת can all cause טומאה to a person or object through היסט, by moving, carrying or causing to move the person or object.

This type of טומאה is unique to the יולדת, נידה, זבה.

מכה בפטיש of מלאכה - is a derivative of the מכה בפטיש, and it refers to any action that brings about the completion of any production process of any item. מנה תיקון is forbidden on Shabbos and on Yom Tov, and our gemara brings many cases of items which are forbidden because of מנה תיקון on Yom Tov.

C

משא הוב

תיקון מנה

1 So let's review.....

Zugt the Mishna:

אין פוחתין את הנר מפני שהוא עושה כלי

It is forbidden on Yom Tov to shape a pottery lantern by pressing ones fist into a clump of potter's clay, as this is fashioning a new vessel which is forbidden on Yom Tov. Also, אין עושין פחמין ביום טוב

One may not make coals on Yom Tov, as this is used by goldsmiths, and is also considered fashioning a כלי.

1

מלך:

אין פוחתין את הנר מפני שהוא עושה כלי

אין עושין פחמין ביום טוב

כלי ...and is also considered fashioning a כלי as this is used by goldsmiths

2 ואין חותכין את הפתילה

One may not cut a long wick that was prepared from before Yom Tov, into two on Yom Tov, as this also creates a כלי.

ר' יהודה אומר חותכה באור:

Rebbe Yehuda permits cutting the wick by burning it in the middle, which Rav Chiya explains in the gemara to mean that he places the wick in two separate cups of oil and lights it in the middle, as this is not apparent that he is being מתקן כלי.

2

ואין חותכין את הפתילה

ר' יהודה אומר חותכה באור

Rav Chiya explains: he places the wick in two separate cups of oil and lights it in the middle, as this is not apparent that he is being מתקן כלי.

3 The first Halachah of the Mishna implies that fashioning the lamp alone, without firing it in into a kiln, is considered כלי. The Gemara finds two possibilities of which Tanna holds that opinion:

3

The Mishna implied that fashioning a lamp alone, without firing it in into a kiln, is considered כלי.

The Gemara offers two possibilities of which Tanna holds that opinion

4

1. אמר רב יוסף ר' מאיר היא
As we have learned in a Braisa;
כלי חרס מאימתי מקבל טומאה
משנגמרה מלאכתו דברי ר' מאיר
ר' יהושע אומר משיצרפו בכבשן

2. אמר רב יוסף ר' אליעזר בר' צדוק היא
As we have learned in a Mishnah:
דתנן אלפסין חרניות
טהורות באהל המת
וטמאות במשא הזב

Are simple flat plates used by villagers, who are not particular with their flatware. They are not מקבל טומאה in an אוהל המת, because, it is not considered a כלי since they do not have a בית קיבול. However, it is considered טומאה by being carried by a זב, as for these purposes, it is considered a כלי.

ר' אליעזר בר' צדוק אומר
אף טהורות במשא הזב לפי שלא נגמרה מלאכתן
Whereas ר' אליעזר בר' צדוק holds that the אלפסין חרניות are even regarding טהור, because it has no בית קיבול. This implies that if it does have a בית קיבול, it is considered טומאה even if it has not been fired in the kiln, because it is considered מלאכתו, which is consistent with our Mishna.

=====

5

The Gemara continues:
אמר רב נתן בר אבא אמר רב
מוחטין את הפתילה ביום טוב
We are allowed to remove the ash off the tops of wicks, so that it will burn more easily. This is not considered making a wick, because it is a functioning wick before doing this.

6

תני בר קפרא ו' דברים נאמרו בפתילה ג' להחמיר וג' להקל
Six Halachos were taught regarding wicks - three are forbidden, and three are permitted -
להחמיר
אין גודלין אותה לכתחלה ביו"ט
One may not twist and make a wick.
ואין מהבהבין אותה באור
Nor burn the end of the wick, so that it burns better -
ואין חותכין אותה לשנים
Nor may it be cut into two.

להקל
ממעכה ביד
The wick may be pressed together so that it lights more easily.
ושורה בשמן
It may be dipped in oil.
וחותכה באור בפי שתי נרות
And it may be cut by lighting it in the middle while the wick sits in two lamps, as we learned above.

=====

4

2
אמר רב יוסף
ר' אליעזר בר' צדוק היא

דתנן אלפסין חרניות
טהורות באהל המת
וטמאות במשא הזב

אלפסין חרניות
Are simple flat plates
used by villagers

ר' אליעזר בר' צדוק אומר
אף טהורות במשא הזב
אפי שלא נגמרה מלאכתן

1

אמר רב יוסף
ר' מאיר היא

כלי חרס
מאימתי
מקבל טומאה

ר' יהושע
משיצרפו
בכבשן

ר' מאיר
משנגמרה
מלאכתו

5

אמר רב נתן בר אבא אמר רב
מוחטין את הפתילה ביום טוב

This is not considered making a wick because it was a functioning wick before doing this!
removing the ash off the tops of wicks

6

תני בר קפרא
ו' דברים נאמרו בפתילה

וג' להקל

ממעכה ביד
Pressed together by hand

שורה בשמן
Dipped in oil

חותכה באור
בפי שתי נרות

ג' להחמיר

אין גודלין אותה לכתחלה ביו"ט
Twist and make a wick

ואין מהבהבין אותה באור
Burn the end of the wick

ואין חותכין אותה לשנים
Cut into two

7 The Gemara now brings some Aggadic teachings in the name of רב נתן בר אבא אמר רב:
 אמר רב נתן בר אבא אמר רב
 עתירי בבל יורדי גיהנם הם
 The wealthy people of Bavel are destined for גיהנם, as they do not use their wealth to help others, as evidenced by the following story.
 One שבתאי בר מרינוס once visited there, and was the subject of their lack of hospitality. Since they did not exhibit the most basic level of רחמנות, he said these people must be descendants of the ערב רב, as regarding Jews, the Pasuk says:

7 אמר רב נתן בר אבא אמר רב
עתירי בבל יורדי גיהנם הם
The wealthy people of Bavel are destined for גיהנם, as they do not use their wealth to help others
 As שבתאי בר מרינוס who once visited there, and was the subject of their lack of hospitality. He said these people must be descendants of the ערב רב, who have no רחמנות

8 ונתן לך רחמים ורחמך - Hashem will instill in you the attribute of mercy. Therefore, כל המרחם על הבריות בידוע שהוא מזרעו של אברהם אבינו וכל מי שאינו מרחם על הבריות בידוע שאינו מזרעו של אברהם אבינו רחמנים is one of the signs of the descendants of Avraham Avenu.

8 ונתן לך רחמים ורחמך
 כל המרחם על הבריות בידוע שהוא מזרעו של אברהם אבינו
 וכל מי שאינו מרחם על הבריות בידוע שאינו מזרעו של אברהם אבינו

9 רב נתן בר אבא אמר רב continues:
 כל המצפה על שלחן אחרים
 One who is dependent on others for his sustenance, עולם חשך - his world is dark, and חייו אינם חיים - his life is not considered living.
 In fact, the Gemara teaches;
 ג' חייהן אינם חיים
 There are three people whose life is not considered proper living -
 ואלו הן
 - המצפה לשלחן חבירו - as just explained -
 - One whose wife rules over him - ומי שאשתו מושלת עליו
 - One who endures physical suffering - ומי שישורין מושלין בגופו
 ויש אומרים אף מי שאין לו אלא חלוק אחד
 Some add, one who owns only one shirt, in which case he can never wash it, and suffers greatly from that.
 =====

9 רב נתן בר אבא אמר רב
כל המצפה על שלחן אחרים
ואלו הן
ג' חייהן אינם חיים
ואלו הן
 המצפה לשלחן חבירו ומי שאשתו מושלת עליו ומי שישורין מושלין בגופו
 ויש אומרים אף מי שאין לו אלא חלוק אחד
ואלו הן

10 Zugt the Mishna:
 אין שוברין את החרס ואין חותכין הנייר לצלות בו מליח
 One may not break a piece of clay, or tear a piece of paper to place on the grill, to grill fish which cannot be placed directly on the grill, as this is also מתקן מנא on Yom Tov, which is forbidden.
 ואין גורפין תנור וכירים אבל מכבשין
 One may not clear debris of an oven.
 But we may smooth down the ashes that are inside the oven to allow us to bake or cook more easily. The gemara adds that if baking is impossible unless the debris is cleared, it is permissible.

10 *מלכות:*

<p>ואין גורפין תנור וכירים אבל מכבשין</p> <p><i>One may not clear debris of an oven. But we may smooth down the ashes that are inside the oven to allow us to bake or cook more easily.</i></p>	<p>אין שוברין את החרס ואין חותכין הנייר לצלות בו מליח</p> <p><i>One may not break a piece of clay, or tear a piece of paper to place on the grill, to grill fish, as this is also מתקן מנא</i></p>
---	--

11 ואין מקיפין שתי חביות
 לשפות עליהן את הקדרה
 One may not place two barrels together to place a pot to cook on top of it, as this is comparable to בונה which is forbidden.
 ואין סומכין את הקדרה בבקעת וכן בדלת
 It is forbidden to support a pot or a door with a tree stump, as wood may only be used for burning on Yom Tov, and is מוקצה for all other uses.

11

ואין מקיפין שתי חביות לשפות עליהן את הקדרה

ואין סומכין את הקדרה בבקעת וכן בדלת

It is forbidden to support a pot or a door with a tree stump

12 ואין מנהיגין את הבהמה במקל ביום טוב
 We may not lead an animal with a stick on Yom Tov, as this appears that he is being led to the market.
 ורבי אלעזר בר' שמעון מתיר
 The gemara then related two stories, one with Rav Chiya and one with Rava, in which each case they asked to have bricks raked from the oven, as the hot bricks would impede the proper baking or cooking of the bread or meat that they had wanted to prepare on Yom Tov.

12

ואין מנהיגין את הבהמה במקל ביום טוב

ורבי אלעזר בר' שמעון מתיר

13 The gemara continues:
 א"ל רבינא לרב אשי
 אמר לן רב אחא מהוצל
 דמר שרקין ליה תנורא ביומא טבא
 Ravina questioned Rav Ashi about his practice of smearing
 mud around the opening of his oven on Yom Tov, which would
 seem to be forbidden as this would be considered kneading on
 Yom Tov.

Rav Ashi answered:
 אנן ארקתא דפרת סמכינן
 We live on the bank of the Euphrates River, and the mud from
 the river's banks are perfectly usable without the need for
 kneading at all.

The gemara adds;
 והנ"מ הוא דצייריה מאתמול
 The river bank mud may be used only if one had prepared this
 from before Yom Tov.

אמר רבינא וקטמא שרי
 Ravina adds that one may smear a paste of ashes and water, as
 ashes are not considered kneading and is therefore permitted for
 use on Yom Tov.

=====

13
 א"ל רבינא לרב אשי
 אמר לן רב אחא מהוצל
 דמר שרקין ליה תנורא ביומא טבא
*Smearing mud around the opening
 of his oven on Yom Tov, which would seem
 to be forbidden as kneading on Yom Tov*

א"ל רב אשי
 אנן ארקתא דפרת סמכינן
*We live on the bank of the Euphrates River,
 and the mud from the river's banks are
 perfectly usable without the need for*

אמר רבינא
 וקטמא שרי
*one may smear
 a paste of ashes
 and water*

והנ"מ הוא
 דצייריה מאתמול
*only if one had
 prepared it from
 before Yom Tov*

14 ואין מקיפין שתי חביות:
 The Mishna had mentioned that preparing two barrels with
 intent to cook on top of them is forbidden, as this is considered
 as building.
 The Gemara elaborates:
 אמר רב נחמן
 אבנים של בית הכסא
 מותר לצדדן ביום טוב
 One may fashion a seat from stones on Yom Tov, for bathroom
 needs.

14
 ואין מקיפין שתי חביות
 This is considered
 as building

 אמר רב נחמן
 אבנים של בית הכסא מותר לצדדן ביום טוב

15 Rabbah questioned this from the teaching in our Mishna, where
 preparing two barrels with the intent to cook on top of them is
 forbidden, as this is considered building. Rav Nachman replied
 that the two barrels in our Mishna create an actual grate as a
 grate is placed upon them. And furthermore, the stones create only a
 בנין עראי, a temporary structure, and not a permanent structure,
 and, also - משום כבוד לא גזרו, the Chachamim gave special
 dispensation to items which could negatively affect a person's
 dignity, and therefore, setting up the stones in this fashion
 would be permissible on Yom Tov.

15
 Rabbah questioned...
 But this should also be considered as building!
 Rav Nachman replied...
 The two barrels
 in our Mishna
 create an
 actual grate
 The stones create
 only a בנין עראי
 a temporary structure.
 And also
 משום כבוד הבריות
 לא גזרו

- 16 אמר רב יהודה האי מדורתא מלמעלה למטה שרי מלמטה למעלה אסור
- When setting up a bonfire, one should not set up the wood from the bottom up, as this is similar to בונה, but rather one should build it from the top down, as this represents a שינוי, which would be permitted on Yom Tov.
- וכן ביעתא וכן קדרה וכן פוריא וכן חביתא
- The same concept would apply with setting up a bed, and placing a pot upon two barrels, and anything similar, which would be considered building or creating an אוהל, should all be performed in this fashion of top down construction, which would then be considered a שינוי and permissible on Yom Tov.

16 אמר רב יהודה האי מדורתא מלמעלה למטה שרי מלמטה למעלה אסור

Top down construction

וכן ביעתא וכן קדרה וכן פוריא וכן חביתא

all should be a top down construction, which is considered a שינוי and permissible on Yom Tov.